

M/XI/1980

Difícilment

La forma adverbial **difícilment** no és un simple adverbi de manera, com **ràpidament** o **cordialment**, sinó que es pot considerar, gairebé, un adverbi de negació. El Diccionari Fabra es limita a donar-ne la definició habitual dels adverbis en **-ment**, «d'una manera difícil, amb dificultat», però els dos exemples amb què la il·lustra indiquen clarament aquest caràcter de quasi-negació de l'adverbi **difícilment**:

Difícilment ho entendràs i Es un problema que difícilment podrem resoldre. Cal notar que en tots dos exemples el verb està en futur, tal com és habitual en les construccions en què intervé aquest mot, i que l'adverbi va davant del verb. Una frase com **Difícilment ho entendràs**, no equival, doncs, a **No ho entendràs**, en què s'expressa ja una clara negació, però gairebé: exactament, equival a **No ho entendràs fàcilment**.

Tenint, per tant, en compte que **difícilment** té un valor quasi-negatiu, però no negatiu del tot, ens cal determinar o aclarir a quins mots indefinits **-negatius** o **afirmatius**?— hem de recórrer quan el subjecte d'una oració en què intervingui aquest adverbi hagi d'expressar la totalitat d'un nombre d'elements determinats. Efectivament, si convertim **Ho sap tothom** en una oració negativa, obtenim **No ho sap ningú**, amb el canvi de **tothom** en **ningú**, i si fem la mateixa operació amb **Cadascun de nosaltres** hi anirà pel seu compte, obtenim **Cap de nosaltres no hi anirà pel seu compte**, amb el canvi de **cadascun** en **cap**: com se sap, **ningú** i **cap** són avui considerats mots **negatius** encara que exigeixin, en algunes cases, **imprescindiblement** i en d'altres **preceptivament**, el reforç de la negació no.

¿Cal dir, aleshores, **Tothom difícilment ho entendrà** o bé **Ningú difícilment ho entendrà**? I, anàlogament, «**Cadascun de nosaltres difícilment se n'oblidarà** o bé **Cap de nosaltres difícilment se n'oblidarà**? D'una banda, l'adjectiu **difícilment**, amb el seu caràcter parcialment negatiu, sembla rebutjar la correlació amb mots com **tothom** i **cadascun**, i de l'altra veiem que no és un reforç suficient per a **ningú** i **cap**. Cap de les dues solucions, doncs, no ens apareix prou viable i cal cercar-la per mitjà d'una altra construcció. Si hem dit que **Difícilment ho entendràs** equival a **No ho entendràs fàcilment**, les frases dubtoses o conflictives que hem proposat es poden resoldre de la manera següent: **Ningú no ho entendrà fàcilment** i **Cap de nosaltres no se n'oblidarà fàcilment**.